
Gads ar publiskās un privātās partnerības līgumu

Ķekavas apvedceļš

Mārtiņš Lazdovskis

VSIA Latvijas Valsts ceļi valdes priekšsēdētājs

Saturs

Vispārīgi par objektu

Pirmais DBFM līgums Baltijā:

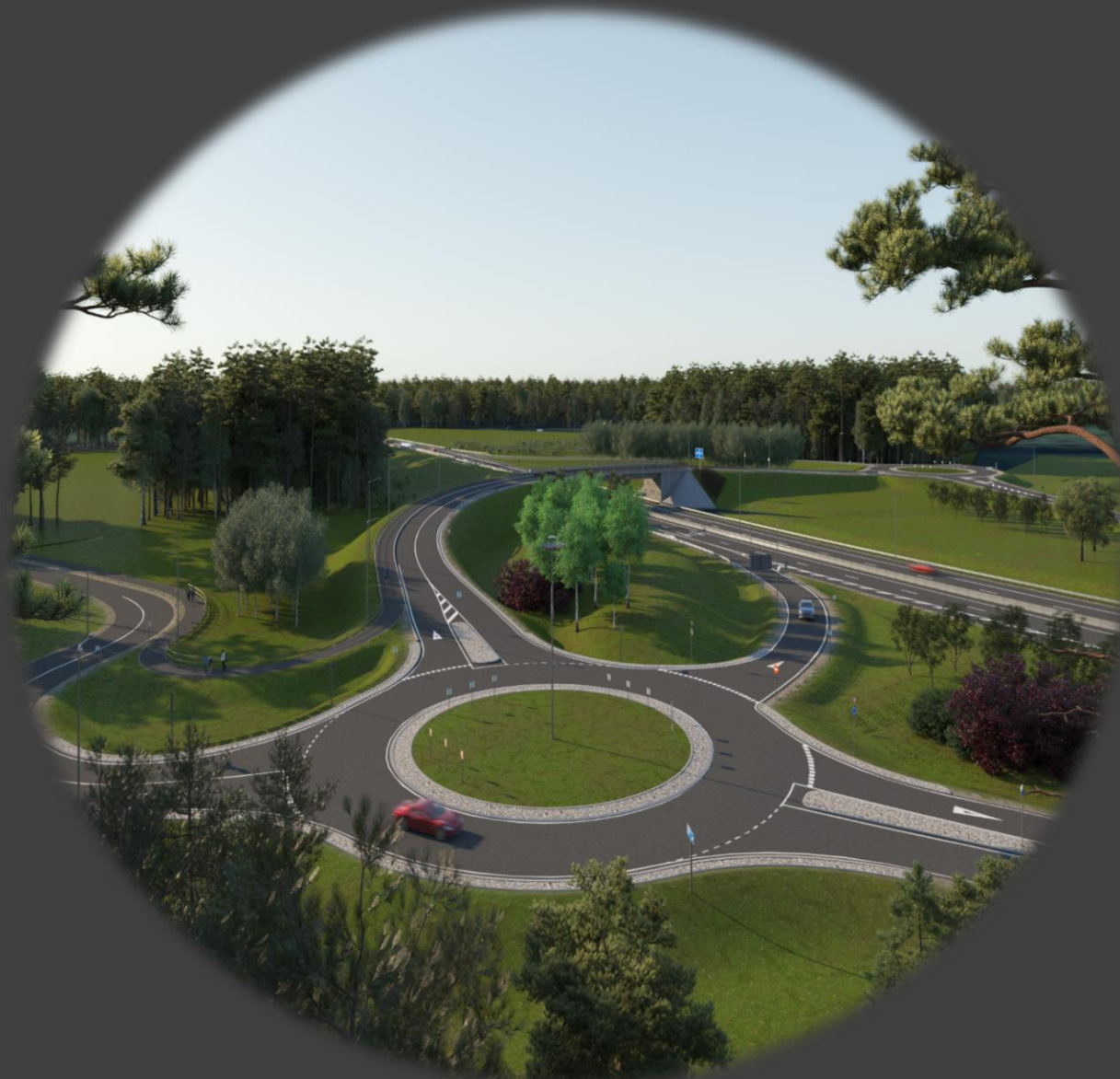
- Īsi par līguma veidu
- Kā tikt līdz parakstītam līgumam

Gads pēc līguma parakstīšanas:

- Projektēšanas izaicinājumi
- Būvuzraudzības loma
- PPP un izaicinājumi

Vai to darītu vēlreiz?

Vispārīgi par projektu

Krogsila pārvada vizuālais risinājums
(virzienā no Rīgas)

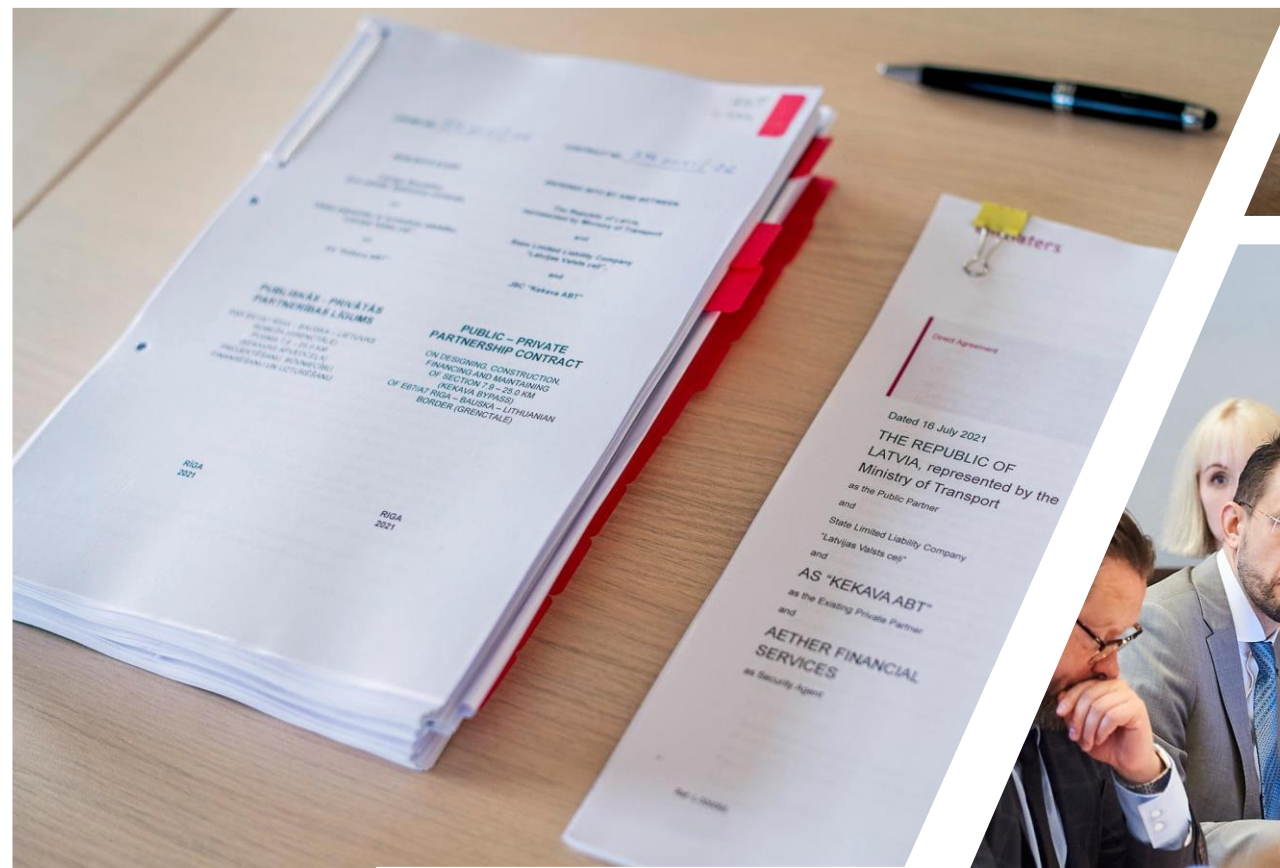

Pašlaik:

- satiksmes intensitāte uz esošā A7 atsevišķos posmos sasniedz 25 280 transporta vienības; smagā transporta intensitāte 3 x pārsniedz pieļaujamo;
- Vienīgā iebrauktuve Rīgā ar vienu brauktuvi pa vienaijoslai katrā no virzieniem.

Posma garums	17.5 km
Jauna ātrgaitas ceļa izbūve	14.4 km
Esošā ceļa rekonstrukcija	3.1 km
4-joslu ceļš	11.1 km
4-joslu ceļš	6.4 km
Divlīmeņu satiksmes pārvadi	4
tuneļi (...<100 m)	4
tilti (...<100 m)	1
Apļveida krustojumi	7
Paralēlie ceļi	16.2 km

Pirmais DBFM līgums Baltijā

Kā tikt līdz parakstītam līgumam

III 2016	Ministru kabineta rīkojums uzsākt projekta īstenošanu, t.sk., iepirkumu
III 2017	pabeigts projekta ietekmes uz vidi izvērtējums
II 2017 – XI 2018	iepirkuma dokumentācijas izstrāde (t.sk., prasības projektēšanai, būvniecībai, uzturēšanai, līguma projekts, iepirkuma nolikums), saskaņošana ar kompetentajām institūcijām (EIB valdes, EUROSTAT atzinumi)
XII 2018-VIII 2020	Iepirkums konkursa procedūra ar sarunām, t.sk., <ul style="list-style-type: none"> • Kvalifikācijas kārta, • Atlases kārta ar sākotnējo tehnsiko un finanšu piedāvājumu, sarunām un labāku un galīgo piedāvājumu;
VIII 2020	Ministru kabineta rīkojums par saistību uzņemšos (atļauja slēgt PPP līgumu)
X 2020 – V 2021	Izvēlētā privātā partnera finansētāju padziļināta finanšu un tehniskās kapacitātes izvērtēšana (due diligence)
V – VII 2021	PPP līguma precizējumi par sarunām atvērtajām daļām -> atkārtots EUROSTAT novērtējums par līguma atbilstību aktīvu ārpusbilances uzskaites prasībām

Iepirkuma laikā

PIL regulējums attiecībā uz termiņiem ir vienāds gan mazam, gan milzīgam PPP iepirkumam- 5 d.d. laikā jāatbild uz jebkura pretendenta jebkuru jautājumu, jebkuru skaitu jautājumu.

Due diligence paralēli procesi

- Tiesvedība (neuzvarējušā pretendenta pārsūdzība)
- Projektēšana (neformāli)
- Darbs pie saistītās infrastruktūras izveides (piekļuves pie īpašumiem), t.sk. Juridisko jautājumu risināšana, darbs ar īpašniekiem utt.

Īsi par līguma veidu

**Parakstīts
2021. gada 16. jūlijā**

Līguma veids	DBFM (design/projektē, build/būvē, finance/finansē, maintain/uzturi)
Līguma darbības laiks	23 gadi (3 (proj.+būv.) + 20 uzt.) 16.07.2021. – 30.09.2043.
Maksājuma veids	Pieejamības maksājums
Pasūtītājs	Satiksmes Ministrija
Bilances uzskaitē	Ārpus bilances
Īpašumtiesības	Zeme pieder valstij, bet tiks nodota privātajam partnerim lietošanā Arī būve pēc nodošanas ekspluatācijā piederēs valstij, bet uz PPP līguma darbības laiku būs nodota privātajam partnerim lietošanā

Jeb citiem vārdiem

Projektēšanas un būvniecības laikā valsts nemaksās **neko**. Visus ieguldījumus veiks privātais partneris.

Brīdī, kad būvniecība pilnā apmērā tiks pabeigta, tās kvalitāte būs atzīta par atbilstošu normatīvo aktu prasībām un infrastruktūra būs pieejama sabiedrībai lietošanai, **valsts sāks maksāt** privātajam partnerim pieejamības maksājumus, pakāpeniski, 20 gadu garumā, pilnībā norēķinoties par paveikto.

Pieejamības maksājums ir PPP līguma summa, par kuru puses vienojušās, noslēdzot līgumu.

Pieejamības maksājums sedz privātā partnera izdevumus par projektēšanu, būvniecību, ikdienas uzturēšanu un periodisko uzturēšanu 20 gadu periodā pēc būvdarbu pabeigšanas, kā arī izdevumus par aizņemtajiem finanšu līdzekļiem, apdrošināšanu, administrēšanu u.c.

PPP līgumā noteiktā **pieejamības maksājuma kopsumma** ir maksimālā iespējamā summa, kuru var saņemt privātais partneris PPP līguma darbības laikā.

Pieejamības maksājums var tikt samazināts gadījumā, ja Ķekavas apvedceļš vai tā daļa nav pilnībā vai daļēji pieejama, t.i., par katru stundu un katru joslas kilometru, kurā attiecīgais būves posms nav satiksmei pilnībā pieejams, izņemot gadījumus, kad braukšanas apstākļi ir ietekmēti no 3.personu puses (piemēram, autoavārija).

Pieejamības maksājums privātajam partnerim gadā būs līdz **13,5 miljoniem eiro (bez PVN)**

Privātais partneris visu PPP līguma darbības laiku pilnā apmērā atbildēs par visiem uzturēšanas darbiem

Salīdzinājumam:

Ķekavas apvedceļa 1 joslas kilometra būvdarbu izmaksas ir **~1,22 milj. EUR** bez PVN, bet Saulkrastu apvedceļa būvdarbu izmaksas 2007.gadā bija **~ 1,25 milj. EUR** bez PVN.

Gads pēc līguma parakstīšanas

Projektēšanas izaicinājumi

Dzelžaini sekojot noteiktajiem termiņiem, būvprojekts jaunbūvējamiem 100 joslas km, t.sk., mākslīgajām būvēm izstrādāts un apstiprināts 135 dienās.

Parasti:

- pasūtītājs (LVC) uzdod, projektētājs projektē un līguma izpildes laikā tiek iesniegts, izskatīts, komentēts būvprojekts dažādās stadijās;
- Procesa norisi, iesaistītās puses, termiņus nosaka procedūras un iekšējie kvalitātes mehānismi;
- liela apjoma projektiem process var pārsniegt 500 dienas.

Problēma:

Kā nodrošināt procedūrām un kvalitātes standartiem atbilstošu būvprojektu?

Sekot procedūrām, taču...

Kā ietvert PPP līgumā garu un tomēr nenoteiktu periodu būvprojekta stadiju izskatīšanai un saskaņošanai?

Pagarina būvniecības periodu, sadārdzina.

Risinājumi:

- Būvprojekts uz tehniskā piedāvājuma bāzes (uz līguma brīdi daļēji izstrādāts);
- Aktīva sadarbība starp privāto un publisko partneri **pirms** PPP līguma (privātā partnera risks);
- Pasūtītāja procedūru pielāgošana, **drastiski samazinot un fiksējot termiņus Publiskā partera pusē**;
- **Citi riski**, piemēram, par trešo personu atzinumu saņemšanu (ekspertīze u.c.) **nodoti privātajam partnerim**.

Būvuzraudzības loma

No Publiskā partnera skatu punkta – riski ir privātā partnera pusē un, ja konstrukcija izturēs 20 gadus, ir pamats domāt, ka izturēs arī ilgāk, taču ir labi savlaicīgi novērst iespējamus traucējumus vai pat konfliktus uzturēšanas periodā.

Jautājumi pirms būvniecības uzsākšanas:

- Kas veic “pasūtītāja” lomu būvniecības periodā PPP līguma izpratnē?
- Kam vajadzētu nodrošināt būvuzraudzību?

Realitātē: būvuzraudzību veic publiskā partnera iepirkts būvuzraugs, taču arī privātajam partnerim tas kalpo kā ieguvums nākotnes risku mazināšanai.

Secinājumi:

Faktiski būvuzraudzību varētu nodrošināt privātais partneris (ja būvdarbus veic apakšuzņēmēji), taču vienlaikus publiskās puses iepirkts būvuzraugs ir arī publiskās puses “acis un ausis”, kas

- savlaicīgi ļauj identificēt iespējamus riskus būvniecības procesiem (potenciālā ietekme uz pieejamības periodu),
- ļauj kontrolēt projekta īstenošanas progresu,
- ļauj identificēt un preventēt iespējamus riskus ilgtermiņā (piemēram, paredzēto materiālu aizvietošana ar alternatīviem materiāliem).

PPP un izaicinājumi būvniecības periodā

Kad gatavojat līguma projektu, kādas ārkārtas situācijas varat iedomāties kā iespējamās?

Realitātē:

- Covid -19 pandēmija, tās izraisītais darbinieku trūkums, procesu kavējumi
- Darba procesu izmaiņas, ņemot vērā:
  - līguma parakstīšanu (sezonalitāte),
  - atbildīgo institūciju reakcijas ātrums (būvprojekta saskaņošanas ātrums; institūciju papildus prasības).
- Krievijas iebrukums Ukrainā:
  - piegāžu ķēžu izmaiņas (laiks),
  - materiālu un darbaspēka pieejamība,
  - izmaksas, kuru izmaiņas kara ietekmē nevienam nebija iespēju paredzēt.

Ietekme naudas plūsmas kontekstā: attiecībā pret plānoto, līdz 2022.gada septembrim vērojama neizpilde par ~ 10% no būvdarbu izmaksām.

Pārdomām:

Vai PPP līgums ir pielīdzināms citiem līgumiem vai tomēr nē?

**2021.gada decembris:
sākam rakt!**

Gājēju velosipēdistu pārvads virzienā no Bauskas uz Rīgu

No vizualizācijas pie realitātes 12 mēnešos (1)

Ķekavas apvedceļa un Rīgas apvedceļa mezgls

Apļveida kustojumi pie Baložiem vietējas Satiksmes organizēšanai ar paralēlo ielu tīklu

No vizualizācijas pie realitātes 12 mēnešos (2)

PPP '2023

Kaut gan PPP līgumā ir fiksēta maksimālā summa, kuru privātais partneris var saņemt pie ideāliem uzturēšanas apstākļiem, par katru no nepieejamības gadījumiem tiek aprēķināta pieejamības maksājuma korekcija.

Pieejamības datums:

- 14.10.2023.
- infrastruktūras būvniecība pilnībā pabeigta un pieejama iedzīvotājiem
- publiskais partneris sāk pieejamības maksājumus

! Nepilnā apmērā līdz nodošanai ekspluatācijā

Pabeigšanas datums:

- 13.12.2023.
- Infrastruktūra nodota ekspluatācijā
- publiskais partneris sāk pieejamības maksājumus **pilnā** apmērā

Izaicinājums, kam nākamajos 6-8 mēnešos jā sagatavojas – **pieejamības kontrole**, tostarp, informācijas apmaiņas kārtība par nepieejamības gadījumiem (*kurš konstatē pirmais (privātais partneris vai LVC personāls), kurš kuru informē (iedzīvotāji, visticamāk, vērsīsies pie LVC), no kura brīža uzskaitās nepieejamība, kurā brīdī tā tiek novērsta, nepieejamības korekcijas aprēķināšanas kārtība u.c.*).

**Vai to darītu
vēlreiz?**

Riski, kurus uzņemas privātais partneris

Praktiski visus riskus, kas varētu rasties projektēšanas, būvniecības vai uzturēšanas laikā (piemēram, kļūdas projektēšanas un būvniecības procesā, kas rada papildus izmaksas) uzņemas privātais partneris visu PPP līguma darbības laiku.

Jebkādi izdevumi, kas varētu rasties līguma darbības laikā papildus par jebkādam kļūdām vai nepilnībām projektēšanas, būvniecības, uzturēšanas vai finanšu piesaistes procesā, ir Privātā partnera izdevumi un Valsts zaudējumus nesedz.

Jebkura riska radīto sekus laicīga nenovēršana samazina privātajam partnerim maksājamo summu.

Jā!

- PPP ir lieliska alternatīva, ja skaidri definēta vajadzība, ierobežoti resursi, strikta fiskālā disciplīna.
- Ļauj risināt problēmu jau tagad, neradot pārmērīgu slogu uz valsts budžetu vidējā termiņā.
- Laika ietaupījums, salīdzinot ar vairākiem atsevišķiem secīgiem iepirkumiem.
- Privātais partneris uzņemas pilnu atbildību par uzprojektētās un uzbūvētās infrastruktūras kvalitāti noslēgtā līguma cenas ietvaros visu uzturēšanas periodu,
- PPP līguma darbības termiņa beigās, nododot būvi Publiskā partnera pārziņā, tai jāatbilst visām A klases autoceļa kvalitātes prasībām

Procesa efektivitāte – Privātais partneris ir tikpat, ja ne vēl vairāk ieinteresēts, lai projekts tiktu īstenots maksimāli efektīvi

---

Paldies par uzmanību!

Mārtiņš Lazdovskis
VSIA Latvijas Valsts ceļi
valdes priekšsēdētājs
E-pasts: Martins.Lazdovskis@lvceli.lv